

hafva frid och ro, andra med varma Svenska sympatier, känslans, utan insigt och utan kraft till handling, finna opposition mot det Finska nyhetsmakeriet just välkommen. De se gerna, att någon håller i skaftet.

Också härom *kan* Du *icke* tala.

Det andra partiet ser i Finskan den enda räddningen från Ryskan, som i skolorna, i handelsverlden, i administrationen, bland militären stilla men jemnt vunnit större utrymme.

Partiets åsigt är: För den Finska massan är det likgiltigt, hvilken dag Ryskan sättes i stället för Svenskan i skolan, i domsalen, i den administrativa skriftvexlingen. Det blir för denna massa Grekiska som Grekiska.

Vederbörande äro icke dumma nog, att ej inse detta. Det är dessutom klok politik att få Svenskan unnan. Det kunde också ske utan svårighet på 40 à 50 år.

Hvad hindrar då? Så vidt jag vet endast kejsaremakten i Ryssland. Den dag aristokratin får mera makt, är det gjordt.

Nu får åter Finskan gå fram för sagde politikens skuld. Men – Du lefver längre – och får väl se det: dess hårda tid skall snart nog återkomma. Lägg några stenar på på förhand.

Vore alläreredan Finskan de bildades språk, undervisningens, domstolens, administrationens, då skulle man betänka sig med Ryskan. Ty *folket* skulle känna slaget. Skrika Svenskarne, när det engång träffar hårdt – så är folket de 9/10 dervid så lugnt och likgiltigt, som om ingenting passerat.

Denna är detta partis tanke. Äfven om den *kan* och bör Du *icke* tala. Min tanke är: Om Ryskan eller Finskan vinner, vet blott Gud. Jag vågar ingenting hoppas. Men att Svenskan går under – det vet jag visst.

J. V. S:n

P. S. Att *icke* heller jag eller någon Finskans vän *kan* tala om det, hvarom jag sagt, att Du *icke kan* tala – deraf må Du bedöma vår ställnings svårighet i nationalitets-striden. Hvarföre jag utan fast förtröstan arbetar? Menniskan kan blott göra, hvad hon anser sig böra, och dö – lemnande fruktens mognad i Guds hand.

101 J. V. SNELLMAN – L. N. CASTRÉN 28. VII 1860
Privatsamling

Wihtis den 28 Juli 1860.

Goda Natalia!

Visst lär Du, vännen kära, litet förundra Dig öfver dessa raders ankomst – icke deröfver dock, att de bära litet vittne om min tillgifvenhet och mitt deltagande, utan deröfver att min tröghet kommit sig till att så pass mycket yttra något häraf.

Men det förhåller sig så, att jag här i min ödemark blir allt oroligare att få veta något om Eder. Af morbror Fredrik hörde jag om Er lyckliga ankomst till Stockholm och något om sejouren derstädes. Men sedan dess är jag utan alla underrättelser. Jag kunde väl skrifva till Fredrik och få ett knapphändigt svar. Det kommer dock säkert icke tidigare, än jag kan få ett bref af Natalias egen lilla, kära hand – och det

tillgifna helsning finnes i det föregående; och Du vet nog, Goda Natalia, att jag icke upphört vara

Din
trofaste Vän och varma beundrare
J. V. S:n

102 J. V. SNELLMAN - K. G. T. REIN 19.VIII 1860
HUB, Coll. 188

10

H:r Magister Thiodolf Rein.

Det var rätt ledsamt, att jag var borta -- den enda gången på hela sommarn -- då Magistern besökte Niemenkylä. Skulle Magistern icke vara en så bortskämd kammarherre, som blott slumpvis kommer i rörelse, så vore en sådan otur lätt botad. Från kyrkan har man öfver Irjala blott en half mils promenad till sjöstranden midtemot Niemenkylä och får der alltid roddare för öfverfarten.

Jag får tacka för notisen om Svedenborgska litteraturen. Ett par prof på hans skrala drömmar och platta uttydningar hade varit önskliga.

20

Härjemte tager jag mig friheten sända ett band af Hettner. Ville H:r Magistern besvära sig med en öfversättning för Litterabladet, så kunde kapitlet om »Frimureriet» egna sig dertill -- endast att dialogerna vid reception af gesäller och mästare böra något förkortas. I hvarje fall förtjenar boken läsas. Åtminstone har jag läsit den med nöje -- kanske äfven derföre, att jag i den funnit ||N. B. i andra Delen -- som framdeles skall stå till tjänst|| en på mera specialstudium stödd bekräftelse af min egen uppfattning (i Sedelärans historie).

Det vore mig synnerligen kärt, att för framtiden få mottaga några originalartiklar till Litteratur-Bladet af H:r Magisterns hand. Något ämne kan och bör jag ej föreslå. Det faller af sig sjelft, om man fattas af önskan att i det ena eller andra inverka på allmänna opinionen. Den naturliga gången är, att man förhåller sig kritiserande till någon rådande opinion, hvars falskhet man vill bringa i dagen. Positiva läror följa sedan såsom en nödvändig slutpunkt. Också är det icke värdt, att skrifa för en större allmänhet, om man icke känner med sig hågen att i stället för det närvarande sätta ett annat. Då kommer också sjelfmant den liflighet och Schwung i framställningen, som hvar och en önskar finna i en ung författares produkter.

30

Det är visst väl, att icke skrifva förtidigt, d. v. s. utan nödig fond af vetande. Men det är lika illa, att länge insamla, utan att reproducera; ty man löper då fara, att dervid stanna. Menniskan blir aldrig fullfärdig; och äfven till relativ färdighet kommer man aldrig genom endast läsning.

40

Med vänskap.
J. V. S:n

Niemenkylä d. 19 Aug. 1860.

50